[18_02_2026]

Context Boekstart

Ouders krijgen het eerste **Boekstart-babypakketje** aangeboden via Kind en Gezin in de consultatiebureaus als hun kind 6 maanden oud is. Een leeftijd waarop kinderen het gekregen boekje kunnen vastgrijpen en met al hun zintuigen kunnen ontdekken. De ouders horen voor het eerst over het belang van het omgaan met boekjes en het talig interageren met hun baby. 85 tot 90% van de ouders maakt gebruik van de diensten van Kind en Gezin. **Ouders hoeven zelf geen initiatief te nemen.** Ze krijgen het simpelweg persoonlijk aangeboden door de vrijwilliger die hen verder ook wegwijs maakt in het consultatiebureau.

Als kinderen 15 maanden oud zijn, biedt Boekstart de ouders een tweede mogelijkheid om meer boeken te ontdekken en ook effectief de stap naar de bibliotheek te zetten door hen een uitnodiging te bezorgen om **de peutertas** op te halen. Deze uitnodiging ontvangen ze ook via de consultatiebureaus van Kind en Gezin. In deze fase is Boekstart **afhankelijk van het initiatief van de ouders**. Ouders kiezen zelf.

Boekstart wil zoveel mogelijk ouders bereiken.

Maar ouders van jonge kinderen hebben een druk leven. Ze moeten denken aan 1001 dingen en vaak is de combinatie van werk en gezin een hele opgave. De uitnodiging om in de bibliotheek met de bon een peutertas op te halen, valt voor heel wat ouders tussen de plooien van de dagelijkse drukte.

Daarom is het verzenden van een persoonlijke herinnering aan de peutertas die op hen in de bibliotheek ligt te wachten een werkwijze die al door verschillende bibliotheken is toegepast, mét succes!

Maar niet alle gemeentebesturen interpreteren de wetgeving rond de privacy op dezelfde manier, wat ertoe leidt dat de ene bibliotheek wel adressen krijgt en de andere niet.

Conform de regelgeving inzake de raadpleging van persoonsgegevens uit het bevolkingsregister, en de interpretatie daarvan, mag dit register in principe niet gebruikt worden om specifieke doelgroepen aan te schrijven of te bereiken. Een gemeente en haar instellingen moeten een beroep doen op minder indringende methoden om concrete doelgroepen te bereiken. Slechts wanneer deze minder verregaande maatregelen niet volstaan om het vooropgestelde legitieme doel te bereiken, kan een gemeente beslissen om de persoonsgegevens te raadplegen. Hiervoor is een expliciete beslissing van het gemeentebestuur (college van burgemeesters en schepenen of gemeenteraad) nodig. Deze beslissing moet de finaliteit van de raadpleging vermelden. Die finaliteit moet kaderen in de ‘interne doeleinden’ van de gemeente. Gemeenten gaan met Iedereen Leest een overeenkomst aan, waarbij ze zich engageren tot het uitrollen van Boekstart. De beslissing om in te tekenen op Boekstart wordt genomen door het gemeentebestuur. We kunnen dus aannemen dat Boekstart als project, met inbegrip van de ruime verspreiding van de peuterpakketten, tot de ‘interne doeleinden’ behoort van de Boekstart-gemeenten.

Boekstart stelt zich tot doel om minstens 50% van de ouders te motiveren om in de gemeentelijke bibliotheek het peuterpakket op te halen. (motivatie: zie verder)

Bibliotheken zetten allerhande stappen om ouders hiertoe te bewegen:

- een persoonlijke uitnodiging laten overhandigen aan de ouders in het consultatiebureau en een goed contact onderhouden met de vrijwilligers daar die de ouders aanspreken
- promotie voeren voor Boekstart op plaatsen waar jonge ouders regelmatig komen door affiches op te hangen, door folders te verspreiden, door regelmatig de aandacht op Boekstart te vestigen in het gemeenteblad of andere communicatiematerialen van de gemeente, door als bibliotheek aanwezig te zijn op activiteiten van lokale partners, via social media, ...
- samenwerken met de consultatiebureaus en het Huis van het Kind of andere lokale partners, zoals de kinderopvanginitiatieven, inburgeringsorganisaties,...
- vorming organiseren rond vroege geletterdheid,...

Bibliotheken rapporteren aan Iedereen Leest over de resultaten van hun acties. Uit het cijfermateriaal van 2024 van 33 gemeenten die herinneringskaartjes stuurden bovenop alle stappen hierboven vermeld, bleek dat het gemiddelde bereik in die gemeenten steeg van 36% naar 50,40%.*

*in 33 gemeenten die de kaartjes verstuurden, werden 2485 peutertassen opgehaald met de eerste uitnodiging en daarbovenop nog eens 996 met het herinneringskaartje.

Voor sommige gemeenten is de stijging zeer groot.

Enkele voorbeelden:
Bertem ging in 2024 van 15% naar 43,5%
Brakel van 33,33% naar 65,12%
Houthulst van 47% naar bijna 88%
Roeselare van 39% naar 54%
Maarkedal van 18% naar 91%

Deze cijfers tonen aan dat voldaan is aan de proportionaliteitstoets, en dat het versturen van een persoonlijke herinnering noodzakelijk is om zoveel mogelijk ouders te bereiken.

Conclusie

Als we dit duidelijk positieve effect zien van het éénmalig versturen van het herinneringskaartje zou het veel betekenen voor Boekstart en voor de jonge gezinnen dat elke gemeente die Boekstart op deze uniforme manier aanpakt, de toestemming van de gemeente krijgt om de adresgegevens van de gezinnen met een kindje van +/- 18 maanden oud éénmalig en enkel met dit doel te mogen gebruiken. De bibliotheken gebruiken de persoonsgegevens met respect voor de privacy. Ze volgen hiervoor de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Aangezien elke Boekstart-gemeente haar deelname aan dit Vlaanderen breed verspreide programma goedgekeurd heeft op de gemeenteraad en/of het schepencollege en we kunnen aantonen dat Boekstart het welzijn van haar burgers bevordert, hopen wij op een toestemming om ouders éénmalig aan dit aanbod te herinneren.

Waarom is het zo belangrijk met Boekstart zoveel mogelijk ouders te bereiken en ervoor te zorgen dat ze de peutertas effectief ophalen in de bibliotheek.

Wat is de mogelijke impact van Boekstart?

1. Een vroeg begin met voorlezen en boeken stimuleert de taal- en leesontwikkeling van jonge kinderen

- Uit onderzoek blijkt dat kinderen die op jonge leeftijd regelmatig worden voorgelezen, gemiddeld een grotere woordenschat en betere taalvaardigheid ontwikkelen tegen de tijd dat ze naar school gaan (Bus, Van IJzendoorn & Pellegrini, 1995; Mol & Bus, 2011).
- Een vroege blootstelling aan boeken legt de basis voor leesplezier en begrip van verhalen, wat essentieel is voor schoolsucces in latere jaren.

Door de peutertas op te halen, krijgen ouders concreet materiaal in handen om hiermee aan de slag te gaan. Dat eerste duwtje in de rug kan een verschil maken.

2. Voorlezen versterkt de band tussen ouder en kind

Voorlezen is niet alleen leren, het is samenzijn. Ouders die samen met hun peuter boeken ontdekken:

- bouwen aan een vertrouwelijke en warme band,
- stimuleren sociaal-emotionele ontwikkeling,
- creëren een vast voorleesmoment dat rust en structuur biedt in het gezin.

De inhoud van de peutertas moedigt die waardevolle momenten aan door ouders passende boekjes en tips te geven.

3. Het breed aanbieden van Boekstart kan kansenongelijkheid verminderen.

Niet elk kind groeit op in een taalrijke omgeving. Sommige ouders hebben:

- minder toegang tot boeken
- beperkte tijd of leeservaring,
- minder kennis over het belang van voorlezen
- geen positieve ervaring met lezen en leren

De peutertas verlaagt de drempel naar boeken en naar de bibliotheek. Boekstart zorgt dat élk kind, ongeacht achtergrond, de kans krijgt om met boeken op te groeien. Ouders ontdekken via Boekstart dat het voor hun kinderen volledig gratis is om gebruik te maken van de bibliotheek.

Onderzoek toont aan dat deelname aan het Boekstart-programma gezinnen motiveert om vaker voor te lezen en meer boeken in huis te halen.

4. Boekstart versterkt het netwerk rond jonge gezinnen

De bibliotheek wordt dankzij Boekstart een ontmoetingsplek voor ouders.

- Ouders leren er dat ze welkom zijn met hun jonge kind.
- Ze ontdekken de diensten van de bibliotheek en het Huis van het Kind (voorleesmomenten, spel- en praatgroepen, opvoedingsondersteuning).

- De band tussen gezinnen, de bibliotheek en andere lokale partners wordt sterker.

Ouders die de peutertas ophalen, zetten letterlijk een stap naar participatie aan het lokale cultuur- en opvoedingsaanbod.

5. Boekstart heeft een duurzame opbrengst op lange termijn

Langetermijnonderzoek toont aan dat kinderen die vroeg met boeken in aanraking komen

- later beter presteren op school,
- meer leesplezier ervaren,
- en als volwassenen vaker blijvende lezers worden

Elke peuter die via Boekstart met lezen start, is dus een investering in toekomstig leesgedrag én in de geletterde samenleving van morgen.

Het is dus belangrijk dat zoveel mogelijk ouders in Vlaanderen de peutertas van Boekstart ophalen, omdat dit:

- meteen effect heeft op de taalontwikkeling én band met hun kind;
- maatschappelijke ongelijkheid helpt verkleinen;
- en gezinnen dichter bij de bibliotheek en het lokale netwerk brengt.

Kort gezegd: elke peutertas die wordt opgehaald, is een investering in het kind, het gezin én de samenleving.